

ПОЗОРИШТЕ.

УРЕЂУЈЕ А. ХАЦИЋ.

ИЗЛАЗИ ЧЕТИРИ ПУТА НА НЕДЕЉУ НА ПО ТАБАКА. — СТОЈИ ЗА НОВИ САД 40, А НА СТРАНУ 60 НОВ. МЕСЕЧНО. — ЗА ОГЛАСИ
НАПЛАЋУЈЕ СЕ ОД ЈЕДНЕ ВРСТЕ 3 НОВ. И 30 ЗА ЖИГ СВАКИ ПУТ.

КНЕЗ ПЕСНИК.

Пријатно дирнечовека, кад види, да му скриме заслуге нађу кадикад уважења и признања и пред великим публиком. У сличном смо положају ми Срби према великоме свету. Наша повесница — наши живот, наши обичаји и наша књижевност врло су слабо познати у светским књижевностима. Наша радња око просвете не налази још пред форумом светских народа правога уважења. Тако је кадикад нађе се по где који странац, који се потруди и пред својим сународницима расклопи бисерну шкољку нашег народног живота, и прикаже им по које зрно бисера из ње. Таква зрна и нама самима су онда лепша и сјајнија. Светски пазар диже им вредност и даје им праву цену, и ми их тек онда знамо достојно да уважимо. И у колико су овакви појави врло ретки, у толико су нам милији, кад се појаве.

„Матица Српска“ расписивала је награду на дело, у коме би се назначило, шта је све и где по страним књижевностима о нама писано, али бог зна хоће ли се моћи ко овог трудног посла прихватити? И баш за то дужност нам је да и дотле сваки важнији податак прикупимо и сачоштимо. Надам се, да податак, што ћу да га овде саопштим, не ће бити без за сваког интереса за публику „Позоришта,“ јер се тиче једног нашег драматика, даље је уједно и податак за историју наше драме.

У немачким листовима „Unterhaltungen am häuslichen Herd,“ што их је уважени немачки књижевник Карло Гупков г. 1853. у Липисци покренуо, наилазимо на један чланак аустријског песника дра. Л. А. Франкла из Беча, посвећен једноме српском песнику. Наслов му је „Кнез песнике.“ А ево и самога чланка.

Словени, што у Бечу живе, прослављали бы пре једно дванаест година месојеђе свагда јед-

ном сјајном игранком. На ове би се позвало најотменије друштво из престонице француским улазницама — јер Словени не хтедоше се служити немачким језиком, који им је свима познат, а ма којим словенским не могоше, јер једним само језиком, и. пр. чешким, пољским, српским или руским написане улазнице не би сви могли разумети; доцније су се печатале у четири пomenута језика. Као што је свако племе језиком заступљено било, исто тако било је заступљено и својим играма и својом ношњом. И Милош Обреновић, стари јунац из турских ратова, долазио је овамо; на прсима блистаху му четири руске звезде у драгом камену, а о врату висио му је лик султанов, султан га је поштовао, јер га се бојао. Русија и Турска лежале су мирно на прсима дивовске слике онога кнеза, који је од пастирског штапа до кнезевског жезла дотерао, но који већ онда ношаше још само сјајна одличја, а не имајаше више власти кнезевске, нити се у црноме фраку и белим рукавицама могао као што треба својски осећати. Уз Милоша се налазила свагда мала, добровољна пратња; у тој пратњи упадала је у очи једна седа глава, пуна израза, коју је покривао црвен фес са плавом кибанком. То је био нуveni скупљач српских јуначких песама, апостол народне књижевности у Срба: Вук Стефановић Карадић, и уз њега вити стасак његове кћери у шареном оделу српском, која је српску народну игру, коло, отворала. Изгледаше вам то девојче као једна од оних дивних, необичних слика из приповедака њене постојбине, као узорита вила из српских народних песама. Из године у годину било је на овим игранкама све више и све лепших и чуднијих слика. Поред српског одела могао си видети природно облагоређено и укусно одело чешког

тежака, сина „неутралног земљишта Хале“, уз овога словачког дротара и пољског племића. Једном је био „маскенбал“. На уласку дворане управила се два снажна сережана у црвеним ограђачима и до зуба наоружана као чувари. После вечере ово поноћи ево ти уз најлепшу музiku свечана спровода. Напред иду страховите, горостасне слике сережана у црвеним, сребром искићеним доламама, а наоружани са сребрним пиштолјима, ханџарима и пушкама од слонове кости. За њима је ишао човек у хрватском оделу са инструментом, који је у белу свилу умотан био, и из кога је он час једногласно брујање, час ситно зујање са најлепшим трилама

изводио: то су народне гајде, које нам на велићују целогуно печенога брава, који се са зеленим гранчицама искићен на среброј тепсији за њиме носи, — то је печење, без кога ни једна гозба не сме бити у Србији. Већи део гостију у „бистиму“ пратио је народну печеницу у такту, којим су гајде свирале, пратио је до стола Милоша Обреновића, кога се та особита пажња итица.

И тако иначе.

Ја спомињем те вечери с тога, што хоћу да обратим пажњу на једну особу, којој су ови редови и посвећени.

(Наставиће се.)

ТЕРА ОПОЗИЦИЈУ.

ШАЉИВА ИГРА У ЈЕДНОЈ РАДЊИ, НАПИСАО + КОСТА ТРИФКОВИЋ.

(Наставак.)

Катица. Немојте ме фалити!

Миша. То је само истина, ја то могу посвездочити.

Катица. Дакле, имам девојку, а та је —

Миша. Катица! Са свим добро, то ће са свим добро бити!

Катица. Још не, сада тек иде главно.

Миша. Шта то?

Катица. Та да ме просите за жену.

Миша. Та то се разуме! Слатка моја Катице, како сте ви то добро измислили. Још данас — не, сада одмах идем, само још за сретна пута један мали пољубац. (Таманда пољуби у то ступи Јец.)

ПОЈАВА ЧЕТВРТА.

Јец и прећашњи.

ЈЕЦА (се покакне.) Лагано, браца Мишо!

МИША (за себе.) Мајсторица!

КАТИЦА (за себе.) Мати!

ЈЕЦА (Миши.) Зар се тако шију чизме? (Катици.) Зар се тако спрема соба? Је ли ово соба?

КАТИЦА. Тражила сам — Та шта сам оно тражила?

МИША. Ја не знам, ал' канде сте тражили —

ЈЕЦА. Да се нађете са браца Мишом!

КАТИЦА. Али мати!

МИША. Госпођо Јецо!

ЈЕЦА. Ни речи! (Иницијује.) Прво матери, па као на пример: ја сам добар момак.

Катица и Миша (заједно.) Све зна!

Јец (иницијује.) Рад би се женити — Имам девојку, та је девојка... Но, ко је та девојка? Говорите, браца Мишо? На поље с њоме! Но, хоће ли бити?

Миша. Не знам — како ћу..

Јец. Но? Та хоћете ли једаред говорити! Ко је та девојка?

Миша. Мајсторице! Госпођо Јецо! — то је Катица!

Јец. Једва једаред! Е, жао ми је, ал' колико ја знам, Катица не ће хтети.

Катица. Ко, ја мати?

Јец. Па зар хоћеш?

Катица. Ја? — Не знам... ствар је...

Јец. Но?

Катица. Мислим — да бих ъо —

Јец. Нисам ли вам рекла, браца Мишо, да Катица, што се ње тиче —

Катица. Ако се мене тиче —

Јец. Но?

Катица. Хоћу, слатка мати!

Јец. Дакле ту смо обадвоје. Сад ћу ја да рекнем ъоју. Ви исте имали поверења у мени; ви сте вашу љубав грили од мене, ви дакле за служујете, да ја од своје стране рекнем —

Миша и Катица (заједно.) Да саизволевате!

Јец. Нека вам је сретно! А сад овамо на моје труди!

Миша. Добра моја мајсторице:

Катица. Слатка мати!

Јеца. И тако је прво са матером свршено.

Него сад је чвор, сад долази отац. Но, но, не бојте се, ја ћу њега преда се, само док дође с пираче, а друго он је научио већ да мене слуша! Канда иде! Јест он је! Брзо овамо да се договоримо. (Оде.)

ПОЈАВА II ЕТА.

Ћира (уласи нагло, носи у руци јабуке у плаветној марами, у једном цепу од капута коже а у другом ђонове, ходајући горе доле по соби, извади прво ђонове и тресне о земљу, за тим кожу тако исто, а најпосле и мараму с јабукама, тако, да се јабуке проспуне по соби.)

Ћира. Не ће бити! Где год ко, сваки ти то уме да каже: не ће бити! А за што не? Не знам: „Из здравствених ногледа.“ Други опет: „Опасност је због ватре.“ Трећи опет: „Опасност је због воде.“ До сто ћавола! Могао бих подудити од једа! Али ја — ја знам да ће бити, да мора бити! Ја сам варошки репрезентант и то од опозиције. Ја ћу интерpellовати у главној скупштини, за што се не допушта зидање позоришта? Ако то није дosta, ја ћу интерpellовати нашега посланика за што се не допушта зидање позоришта. Ако ни то није дosta, онда идем министру, идем па дијету, да их питам, за што се не допушта зидање позоришта? А ако и то не помаже, онда — онда се селим из ове земље, јер мени овде није право! (Дрекне.) Петре! Сирото позориште, толико и толико пута крипило се на њему, и кад после толико патета једва једаред да се згради, онда се у по посла морало на пут стати, да

сада стоји на овој зими, ни олепљено, ни окречено, ни спреда готово, ни са стране готово, ни с поља готово, ни изнутра готово! А за што да није готово? Не знам: „Још није грађа готова!“ Онај опет: „Зима је, не вата малтер.“ опет онај: „Столар није готов, бравар није готов, молер није готов, фуруне нису дошли, лустери нису дошли.“ — До сто ћавола! Ја сам мајсторски цехмајстер и то од опозиције, ја ћу да интерpellujem зидара, дунђерја, бравара столара, фурунџију, за што да то све није готово? (Виче.) Петре! Сиромашни глумци дошли по овој зими, да се мало у нашој средини скрасе и да се мало дочепају зимнице, па ето ти сада нису сигурни да не ће по леду до Панчева одмалирати. Не — ја ово не могу да гледим, ја бих се чупао, ја бих се тукао, јер ја сам опозиција. Да, опозиција, крајња опозиција, не само ко до сада у политици, већ од сада у свачему! Па сада нека ми когод каже само, да не ће бити позоришта! (Виче.) Петре, обешењаче један, где си већ једаред?

ПОЈАВА III ЕСТА.

Петар и прећашњи

ПЕТАР (утрчи.) Ево ме, мајсторе!

Ћира. Где си био, уљо једна?

ПЕТАР. Био сам у кујни, правио сам ћириз.

Ћира. Лажеш! Одмах да си казао истину!

ПЕТАР. Мајсторе, био сам мало —

Ћира. Но?

ПЕТАР. Код позоришта.

(Наставиће се)

С Р П С К О Н А Р О Д Н О П О З О Р И Ш Т Е .

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

(Ловудска сиротица) приказана је па нашој позорници 5. марта. С весељем бележимо, да овај комад, што се више представља, тим све боље иде, а и наша га публика радо гледа. И овога пута целом приказу не бисмо имали много замерити. Ј. Сајевићка (Цена Јира) лепо заокруженом тоцлином својих осећаја, којих у тој улози има више пута на видик да изнесе, навела је публику много пута на живо повлађивање. А. Сајевић (Рочестер) био је у свему врстан премај својој Цени. Ј. Маринковићка (Ридова), Ј. Поповићева (Харлејева), Л. Хацићева (Ђорђи-

на) одликовали су се промишљеном и добро изведеном игром својом. Сваку хвалу васлужују: Зорић (Витфилд), Вујић (Блекхорст), Лукић (Сам), Добривојић (Патрик), Марковић (Стенворт), и Божковић (Клоди), који су згодним потезима обележили значаје својих и ако малих улога. Љ. Зорићева као размажени Џон кретала се тако слободно, играла је тако живахно, да нико не би могао ни помислити, да је то девојче у мушким хаљинама. По тој њеној игри могли бисмо прорећи, да ће јој тако зване улоге у чакширама с временом врло добро поћи за руком. У

Издаје управа српског народног позоришта.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

45. ПРЕДСТАВА.

У II. ПРЕТИЛАТИ 7.

У НОВОМЕ САДУ У ЧЕТВРТАК 13. МАРТА 1875.

ПО ДРУГИ ПУТ:

ПРЕТЕНДЕННАТ И ПРОТЕКТОР.

ШАЉИВА ИГРА у 1. РАДЊИ, по Бајарду написало В. Фридрих, превео Б. Мушићи.

О С О Б Е:

Карло II.	Сајевић.
Ришар Кромвел	Ружић.
Војводкиња Јармутска	Ј. Маринковићка.
Жорж, часник у поморској војсци	Марковић.
Шорник, гостионичар	Лукић.
Бетика, порниковска кћи	Л. Хацићева.
Редар	Вујић.

Народ — Збива се у малом пристаништу оно ушћа Темзе. Време 1659.

ПРЕ ТОГА:

МАРТИЈА НИКЕТА.

ШАЉИВА ИГРА у 1. РАДЊИ, по Фурнијеру и Мајеру превео Ф. Оверенежевић.

О С О Б Е:

Шваље Рошерије	Ружић.
Анатол, син му	Марковић.
Мерсије, пре тога трговац	Лукић.
Ружа, његова кћи	Л. Хацићева.

Збива се у Паризу, у мерсијеровој кући.

Поштовани претплатници умољавају се, да би извoleли исплатити други део од своје прве претплате или у трgovини браће Шоповића или у вече на каси.

Поједини бројеви овога листа продају се обдан по 5 д. а вр. у српској народној задружној штамарији, у позоришној писарници и у вече на каси.

ПОЧЕТАК У 7 И ПО А СВРШЕТАК У 9 И ПО САХАТА.